

ВИСНОВОК

щодо проектів законів про внесення змін до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану (реєстр. № 12148 від 24 жовтня 2024 року)
та про внесення змін до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану (реєстр. № 12148-1 від 01 листопада 2024 року)

За дорученнями Голови Верховної Ради України від 24 жовтня 2024 року та 01 листопада 2024 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 12 грудня 2024 року (протокол № 177) проект Закону про внесення змін до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану (реєстр. № 12148 від 24 жовтня 2024 року), поданий народним депутатом України Павлішем П.В. та іншими народними депутатами України (далі – Законопроект за реєстр. № 12148), а також альтернативний проект Закону про внесення змін до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану (реєстр. № 12148-1 від 01 листопада 2024 року), поданий народним депутатом України Кириченком М.О. та іншими народними депутатами України (далі – Законопроект за реєстр. № 12148-1).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту за реєстр. № 12148 він розроблений з метою захисту інтересів підприємців, та в першу чергу аграріїв, які через збройну агресію росії та пов'язану втрату заставленого майна втратили можливість вести відповідну господарську діяльність, внаслідок чого не можуть вчасно виконувати свої зобов'язання перед банками-кредиторами за раніше залученими кредитами та перед лізингодавцями за договорами фінансового лізингу.

Законопроектом передбачається внесення змін до Цивільного кодексу України, якими пропонується зупинення на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ та протягом одного року з дня його припинення або скасування, за заявою боржника вчинення будь-яких дій щодо примусового звернення стягнення на предмет застави, примусового стягнення

заборгованості (основної суми кредиту (позики), процентів, комісій, неустойки (штрафу, пені) та інших платежів) за договором кредиту (позики), який відповідає ознакам, визначеним цим пунктом, з позичальника та/або фізичної особи, яка є поручителем/майновим поручителем виконання зобов'язання за таким договором кредиту (позики).

Крім того, за проектом на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX та протягом одного року з дня його припинення або скасування лізингодавцю звільняється від обов'язку повернення об'єкта фінансового лізингу, сплати лізингових та інших платежів (заборгованості по ним, неустойки (штрафу, пені) за договором фінансового лізингу, у тому числі нарахованих, але не сплачених до дня отримання лізингодавцем заяви про призупинення нарахування та сплати лізингових платежів, та від відповідальності за невиконання такого обов'язку.

Також проектом вносяться зміни до Закону України «Про виконавче провадження», за якими зупиняється вчинення виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень (у тому числі накладення арешту на кошти) що стосуються стягнення грошового зобов'язання за договором кредиту (позики), повернення об'єкта фінансового лізингу, стягнення лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу, а також звернення стягнення на предмет застави за договором застави, який забезпечує виконання зобов'язання за таким договором кредиту (позики), з позичальника та/або фізичної особи, яка є поручителем/майновим поручителем виконання зобов'язання за таким договорами;

Слід зазначити, що проектом строки дії договору кредиту (позики) та договорів, укладених для забезпечення виконання зобов'язань за таким договором кредиту (позики), договору фінансового лізингу та договорів, укладених для забезпечення виконання зобов'язань за таким договором фінансового лізингу продовжуються на строк призупинення нарахування та сплати грошового зобов'язання, сплати лізингових та інших платежів.

Також передбачено, що факт знищення, загублення, викрадення, втрати та/або вибуття з володіння позичальника/лізингодавця не з його волі іншим шляхом транспортного засобу об'єкта фінансового лізингу, може підтверджуватися витягом з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінальних проваджень.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту за реєстр. № 12148-1 він розроблений з метою захисту інтересів підприємців, та в першу чергу аграріїв, які через збройну агресію росії та пов'язану втрату заставленого майна втратили можливість вести відповідну господарську діяльність, внаслідок чого не можуть вчасно виконувати свої зобов'язання перед банками-кредиторами за раніше залученими кредитами та перед лізингодавцями за договорами фінансового лізингу.

Комітет проаналізувавши зміст Законопроекту за реєстр. № 12148-1, зазначає, що переважна частина його положень за своїм змістом збігаються з відповідними положеннями проекту реєстр. № 12148.

Основні відмінності Законопроекту за реєстр. № 12148-1 від проекту реєстр. № 12148 полягають в тому, що в ньому пропонується розширити коло позичальників, які можуть подати заяву до кредитодавця або нового кредитора про призупинення сплати грошового зобов'язання (основної суми кредиту, процентів, комісій та інших платежів), зокрема на позичальника, який є суб'єктом мікропідприємництва, малого або середнього підприємництва, надати позичальнику можливість звернутися до кредитора з проханням зупинити сплату певних грошових зобов'язань, заборонити стягнення тільки з лізингоодержувача (або особи до якої перейшли його права та обов'язки).

Розглядаючи законопроекти, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є демократична, соціальна, правова держава (стаття 1), права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3), органи державної влади, у тому числі й Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 6, частина друга статті 19, стаття 75).

Верховна Рада України визначена в статті 75 Конституції України парламентом - єдиним органом законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів, якими визначаються засади цивільно-правової відповідальності (пункт 3 частини першої статті 85; пункт 22 частини першої статті 92 Конституції України).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило низку зауважень та пропозицій до обох законопроектів.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини зазначає, що Законопроект за реєстр. № 12148-1 підтримується, Законопроект за реєстр. № 12148 підтримується за умови врахування зауважень.

Міністерство юстиції України за результатами розгляду обох законопроектів, надає концептуальні зауваження до них.

Міністерство фінансів України висловило окремі зауваження та пропозиції до обох Законопроектів.

Міністерство економіки України підтримує Законопроект за реєстр. № 12148 з урахуванням висловлених зауважень.

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України висловило зауваження до Законопроекту за реєстр. № 12148.

Міністерство аграрної політики та продовольства України підтримує обидва законопроекти.

Міністерство внутрішніх справ України висловило зауваження до обох Законопроектів.

Національний банк України за результатами розгляду обох законопроектів зазначає, що законопроекти № 12148 та № 12148-1 підлягають суттєвому доопрацюванню з урахуванням вищезазначених застережень та пропозицій.

Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу зазначив, що правовідносини, які плануються врегулювати законопроектами, не регулюються правом ЄС та Угодою про асоціацію з ЄС.

Асоціація міст України пропонує прийняти за основу Законопроект за реєстр. № 12148.

Незалежна асоціація банків України висловила зауваження до Законопроекту за реєстр. № 12148 та запропонувала його відхилити.

На думку членів Комітету під час доопрацювання Законопроекту № 12148 є необхідність застосувати до нього частину першу статті 116 Регламенту Верховної Ради України щодо внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у його тексті, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету його правового регулювання.

На підставі статей 93, 111, 114 та 116 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проекти законів про внесення змін до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану (реєстр. № 12148 від 24 жовтня 2024 року), поданий народним депутатом України Павлішем П.В. та іншими народними депутатами України, а також про внесення змін до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану (реєстр. № 12148-1 від 01 листопада 2024 року), поданий народним депутатом України Кириченком М.О. та іншими народними депутатами України, та за результатами розгляду у першому читанні Законопроект за реєстр. № 12148 прийняти за основу, у зв'язку з чим Законопроект за реєстр. № 12148-1 відхилити.

2. Звернутись до Голови Верховної Ради України з пропозицією відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України оголосити на пленарному засіданні під час розгляду Законопроекту № 12148 про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті зазначеного законопроекту, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом

розгляду в першому читанні та відповідають предмету його правового регулювання.

3. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити заступника голови Комітету, голову підкомітету з цивільного та адміністративного законодавства Калаура І.Р.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

